

Wandelen door Bonhoeffers gedachtegoed

Wandeldag 2 A

Start: S-Bahnstation Friedrichstrasse

Einde: S-Bahnstation Potsdamerplatz

Routebeschrijving

Onze tweede wandeldag begint bij de Humboldt Universiteit. We stappen uit op S-Bahnstation Friedrichstrasse en volgen de route uit het boekje naar de universiteit.

Aan deze universiteit werkte Karl Bonhoeffer, Dietrichs vader. Na de gebouwen van de Humboldtuniversiteit gaan we linksaf en steken via de Eiserne Brücke en de Friedrichsbrücke de Spree over. Links, aan de Burgstrasse 26, is de theologische faculteit gevestigd. We stappen de hal van de faculteit binnen waar het borstbeeld van Bonhoeffer moet staan.

Een docente vraagt waar we naar op zoek zijn en vertelt dat sinds de onlangs gehouden verbouwing het beeld achter de schermen is verdwenen. Het wordt waarschijnlijk niet teruggeplaatst. Het citaat op de muur is gelukkig wel blijven staan.

We verlaten de faculteit en gaan linksaf langs de oever van de Spree. Bij de eerstvolgende brug bij de Karl-Liebknecht-Strasse steken we de Spree weer over. We passeren de Berliner Dom, het Museuminsel en belanden weer op Unter den Linden. Deze lopen we uit tot S-Bahnstation Branderburger Tor. Daar gaan we linksaf de Wilhelmstrasse in.

Hier komen we de bronskleurige stroken tegen die de loop van de Berlijnse Muur markeren. Na ongeveer 1 km. vind je aan je linkerhand op nr. 34 een roodstenen gebouw. Van 1935 tot 1939 kwamen op deze plek in een eerder gebouw de Berlijnse predikanten van de Bekenkende Kirche bij elkaar. Een plaquette op de muur herinnert hieraan.

We vervolgen de Wilhelmstrasse en krijgen aan onze rechterhand het documentatiecentrum Topografie des Terrors. Hier vind je ook de opgegraven resten van de kelders van de Prinz Albrechtstrasse 8, het toenmalige hoofdgebouw van de Gestapo. Hier werd Bonhoeffer gevangen gehouden en verhoord van 8 oktober 1944 tot dat hij op 7 februari 1945 werd getransporteerd naar Buchenwald.

Na het plantsoen gaan we rechtsaf, Anhalter Strasse. We steken de dubbelbaanse Stesemannstrasse over en gaan verder rechtdoor over de Schöneberger Strasse. Aan je linkerhand, tussen nummer 24 en 23 staat even naar links de Anhalter Hochbunker. Deze schuilkelder diende ter bescherming van de omwonenden en de treinreizigers op het voormalige Anhaltstation.

We lopen door tot het Landwehrkanal en gaan voor het kanaal rechtsaf over de Reichspietschufer. Je komt lang S-Bahnstation Mendelsschon-Bartholdy-Park, passeert aan je linkerhand een brug en steekt de Potsdamerstrasse over. Na enkele honderden meters vind je op nummer 72 - 76 het voormalig pand van bureau Buitenland/Contraspionage. In 1940 werd Bonhoeffer medewerker van dit bureau. Zijn zwager, Hans von Dohnanyi werkte hier ook. Beiden raakten betrokken bij een groep samenzweerders die een aanslag op Hitler voorbereidden.

We lopen terug en gaan linksaf de Stauffenbergstrasse in. Na 200 meter kun je bij nummer 13 de poort onderdoor. Op deze plaats worden de direct betrokkenen bij de aanslag op Hitler van 20 juli 1944 herdacht.

We vervolgen de Stauffenbergstrasse en gaan aan het eind rechtsaf. Op de hoek van de Tiergartenstrasse en de Herbert von Karajanstrasse bevond zich vroeger Tiergarten 4. In deze villa was het hoofdkwartier gevestigd waar men programma's ontwikkelde voor de massamoorden.

Vanaf Tiergarten 4 lopen we de Herbert-von-Karajan-Strasse in met het gele gebouw van de Berliner Philharmonie aan onze linkerhand. Over de Matthäikirchplatz komen we bij de Matthäuskirche.

In deze kerk werd Bonhoeffer op 15 november 1931 bevestigd als predikant. Aan de voorkant van de kerk is een plaque met daarop het hoofd van Bonhoeffer. Binnen is op de eerste etage een kleine tentoonstelling van foto's en documenten. In het winkeltje zijn enkele boeken en kaarsen te koop.

Na het bezoek aan de kerk steken we de straat over naar de Staatsbibliotheek en nemen een kijkje in de Dietrich-Bonhoeffer-Saal. Hierin bevindt zich een kleine gedenkplek.

Vanaf de bibliotheek lopen we terug naar de Potsdamerstrasse en gaan rechtsaf naar S-Bahnstation Potsdamer Platz. Voor wandeling deel B neem je de S-Bahn naar station Nordbahnhof.